

Smakelijk weidegras loont

Ton Derks: 'Goed weidegras is beter dan krachtvoer'

Elk jaar is het weer lastig om de koeien constant smakelijk weidegras aan te bieden. Dit jaar waren natte perioden de spelbreker. Adviseurs

Ton Derks en Dirk Jan den Boer van het project Koe & Wij geven praktische handvatten voor smakelijk gras en een hoge opname.

De zomer was dit jaar door de extreme regenval niet de makkelijkste periode om weidegang toe te passen. Op verschillende plaatsen in Nederland hebben melkkoeien een paar dagen tot zelfs enkele weken op stal gestaan. Meestal had het opstallen van de koeien productieverlies tot gevolg. Deelnemers en begeleiders van het project Koe & Wij hebben ook in dit vrij extreme jaar gegevens verzameld en veel ervaringen opgedaan. Ton Derks, adviseur bedrijfsmanagement bij DLV rundveeadvis, is een van de groepsregisseurs bij Koe & Wij. 'We hebben binnen het project zelfs een veehouder die de koeien zes weken op stal heeft gehad. Positief was dit jaar de hoge opbrengst van het grasland, maar die was niet altijd goed te benutten. Zowel weide- als maaisneden zijn in veel gevallen te zwaar geworden. Het opstallen van de koeien is daarbij een lastige onderbreking van het weideseizoen.'

Eén kilo weidegras per uur

Derks heeft als deskundige op het gebied van graslandmanagement adviezen bij dergelijke weersituaties. 'Een koe kan best tegen een beetje regen, daarvoor hoeft je haar niet op te stallen. Alleen als vertrapping een probleem wordt, zijn maatregelen noodzakelijk. Sneller omweiden is een goede oplossing. Ook moeten koeien niet langer in de wei blijven dan nodig is om de benodigde hoeveelheid gras op te nemen. Een koe graast ongeveer één kilogram droge stof weidegras per uur bijeen.' Een goed producerende koe heeft een dagelijkse behoefte van zestien tot zeventien kilo droge stof ruwvoer. Veel

koeien worden tegenwoordig in de stal bijgevoerd, gemiddeld zo'n vijf tot acht kilo droge stof. 'Hierdoor is acht tot negen uur weidegang vaak voldoende', stelt Derks.

'Wanneer het nodig is om koeien door weersomstandigheden meer bij te voeren, kun je het beste extra kuilgras gebruiken. Dit vervangt het eiwit uit weidegras en past daardoor beter dan snijmais. In dergelijke perioden moet er goed kuilgras voorhanden zijn. Het weidegras heeft een voederwaarde van 1030 vem, matig kuilgras soms maar 830. Bij een verminderde opname van twee kilogram droge stof weidegras die vervangen wordt door twee kilo matige kwaliteit kuilgras, kost dat 400 vem. Ter vergelijking, voor de productie van een kilogram melk is 460 vem nodig. Dat kost dus ongeveer een liter melk.'

Het is niet alleen het matige kuilvoer dat de productie in natte perioden kan drukken. De kwaliteit van weidegras loopt ook terug. 'Een verlies van 80 vem is heel normaal', vertelt Derks. 'Bij een opname van zeven kilo droge stof weidegras kost dat nogmaals een liter melk. In een natte periode nemen de koeien in hetzelfde tijdsbestek ook minder droge stof gras op. Dat kan de productie nog verder remmen. Als de veehouders geen goed ruwvoer voorhanden hebben, dan kan het vem-tekort bij de koe opgevangen worden met krachtvoer. Voldoende structuur is dan meestal een volgend probleem. Krachtvoer verdringt daarnaast extra ruwvoer, waardoor ongeveer anderhalve kilo krachtvoer nodig is om één kilogram weidegras te vervangen. Goed weidegras is beter dan krachtvoer. Een goede graslandplanning en daar

door goede smakelijkheid en opname van gras kan duizenden euro's opleveren.'

Natrium verhoogt opname

Het aanbieden van een smakelijke weide is zeker in de herfstperiode moeilijk. Dirk Jan den Boer, senior onderzoeker en voorlichter bij het Nutriënten Management Instituut (NMI), is vanuit een adviserende rol betrokken bij Koe & Wij. Met name op de vlakken bemesting en herfstgras heeft Den Boer praktische adviezen. 'Voor een goede smakelijkheid van weidegras is het beter om geen mest uit te rijden op percelen die bestemd zijn om in de volgende snede te beweiden. Zeker een bemesting met rundveemest ervaren koeien als onsmakelijk. De grasopname is dan aanzienlijk lager.'

De smakelijkheid van gras in de tweede helft van het seizoen kan volgens Den Boer verbeteren door natrium te strooien in de vorm van weidezout. 'Veehouders moeten voor de eerste bemesting in het voorjaar het natriumbemestingsadvies van het bodemonderzoek aanhouden. Als de smakelijkheid van het gras gedurende het weideseizoen terugloopt is het eenmalig strooien van honderd kilogram weidezout in juli of augustus een aanrader. Bij normale weersomstandigheden houdt deze natriumgift het gras de rest van het seizoen smakelijker.'

Ook Derks onderschrijft het nut van natrium strooien. 'Het heeft geen invloed op de grasgroei, maar de opname van vers gras met een goed natriumniveau stijgt per koe wel met een halve tot één kilo droge stof per dag.'

Bij de constatering van onsmakelijk of te lang gras in de wei is er volgens Derks eigenlijk maar één simpele en goede maatregel. 'Zo snel mogelijk maaien. Veehouders moeten ook niet te lang wachten met maaien wanneer het mooi weer is om hierdoor het suikergehalte te verhogen. Dan ben je regelmatig te laat, zoals dit jaar bij de korte perioden goed weer. Wordt er een langere periode goed

weer verwacht, dan is het hogere suikergehalte natuurlijk wel een voordeel. Veehouders die willen beweiden moeten maaien in dienst van het beweiden. Dit betekent twee keer weiden en daarna maaien.'

Bemesting goed plannen

De stikstofgebruiksnormen worden voor het komende seizoen aangescherpt. Volgens Derks is het hierdoor nog belangrijker geworden om bemesting goed te plannen, bijvoorbeeld in de vorm van het opstellen van een bemestingsplan. 'Op zandgrond daalt de norm voor stikstof van 290 naar 275 kilogram stikstof, op kleigrond van 345 naar 325 kilogram stikstof. Dit komt neer op ongeveer 70 kilo kas. Veehouders moeten daar in hun bemestingsplan rekening mee houden. Vaak zie je dat men halverwege het seizoen al aan het plafond voor kunstmestbemesting zit. Dan is de zak leeg en is er niks meer over voor de nazomer. Dat komt de smakelijkheid niet ten goede vanwege de voor de hand liggende vorming van roest.'

Tegelijkertijd is te lang doorstrooien van kunstmest niet goed voor de smakelijkheid. Den Boer adviseert in de tweede helft van augustus te stoppen met strooien. 'In het voorjaar zit er door een hoge lichtintensiteit een hoog suikergehalte in het gras. In de nazomer is er duidelijk een lagere lichtintensiteit. Hierdoor worden er overdag wel suikers gevormd, maar in de lange nachten wordt dit omgezet in eiwitten. Veel stikstof in de plant bevordert dit proces. Het gras bevat hierdoor een hoog oeb-gehalte en weinig suikers. Dat is nadelig voor de smakelijkheid en verhoogt bovendien het ureumgehalte in de melk. De stikstofbemesting tijdig afbouwen is van belang. Houd daarbij rekening met tien procent nawerking uit één of twee sneden eerder gegeven mest en extra mineralisatie uit de bodem na een warme periode.'

Florus Pellikaan

Meer over Koe & Wij

Benieuwd naar meer resultaten, kengetallen of knelpunten binnen het project Koe & Wij? De deelnemers aan Koe & Wij verzorgen dit winterseizoen lezingen voor studieclubs. Kijk op www.koenwij.nl voor een deelnemer bij u in de buurt..